

A központi városháza Károly király uti szárnya és a Madách ut betorkolása.

SÁRKÁNY ISTVÁN.

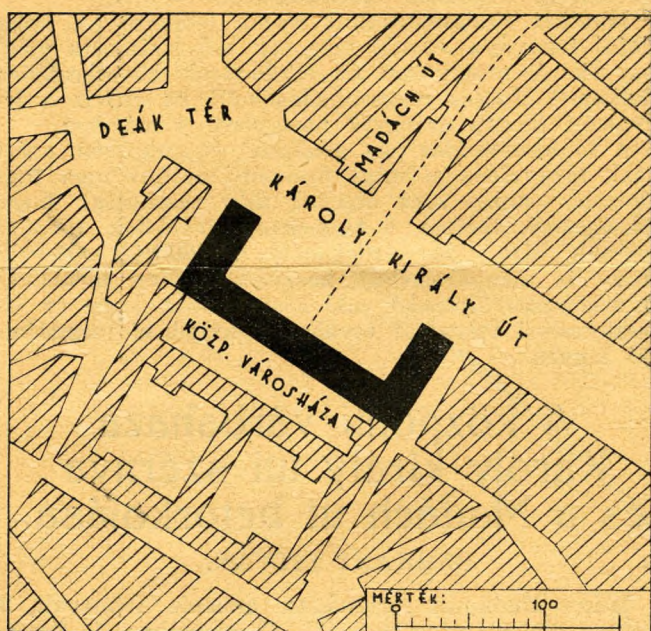
Mikor Budapest fórumának eszméje felmerült, a Közlöny 1934 március 18-iki 11—12. számában *Az Erzsébet-tér, az Andrássy-út és Károly király-út csatlakozásában* cím alatt rámutattam arra a szerencsés körülményre, hogy a nevezett két út tengelye véletlen folytán az Erzsébet-tér középtengelyében találkozik, mi ezt a hármas metszőpontot — az Erzsébet-tér és a Vilmos császár-út közötti háztömb lebontása esetén — kiemelkedő monumentális épület elhelyezésére kiválóan alkalmassá teszi és felvettem a Nemzeti Színház ottani elhelyezésének eszméjét. Cikkemet azzal fejeztem be, hogy tudatában vagyok annak, hogy a gazdasági viszonyok ilyen tervek végrehajtására nem alkalmasak, de azt a helyzet javulásáig az illetékes körök figyelmébe ajánlottam.

Úgy látszik, hogy a felvetett megoldás nem enyészett el egészen nyomtalanul, mert annak idején azt egyes napilapok is ismertették és legutóbb a Közmunkatanács is, mint lehetséges megoldással, foglalkozott a Nemzeti Színház Erzsébet-téri elhelyezésével. Az idő tehát gyorsabban érlelte meg ezt a kérdést, mint akkor várni lehetett.

Kevéssel azután, hogy a Közmunkatanács a Nemzeti Színháznak említett elhelyezését a javasolható megoldások közé sorolta, foglalkozott a Központi Vá-

rosháza Károly-körúti szárnyának építésével, illetve a határvonal kijelölésével is és a napilapok közlése szerint kimondta, hogy a Károly-körutat kiszélesíteni nem kívánja, tehát a Városháza építendő szárnya a Károly király-út mostani vonalába kerülne. Ezzel kapcsolatban alábbiakra kívánnék rámutatni.

Az elmúlt négy év alatt megtörténtek a legnehezebb, első kezdeményező lépések Budapest fórumának megvalósítására és részben megépültek, részben előkészítés alatt vannak a Madách-út betorkolásának épületei. A Madách-út torkolata 32 m széles, a kétoldalt épülő magas házak szélessége 32,5–32,5 m, a kiemelt és hangsúlyozott épületek és az út együttes szélessége tehát 97 m. A Károly király-út szélessége ezen a helyen, a kiemelkedő épületek előtt viszont kerekén csak 50 m és ez a szélesség nem teszi lehetővé, hogy a Madách-út betorkolását a Károly király-út tulsó oldaláról középtűt áttekinthessük. Ugyanis ahhoz, hogy valamely homlokzatról összefoglaló képet nyerjünk, elmélet szerint a szélességi méret másfélszerese kellene és így a 97 m széles betorkolás, mely Budapest fórumának mindenestre egyik legkiemelkedőbb és legjellegzetesebb része lesz, az út másik oldaláról 50 m távolságból sohasem lenne áttekinthető, illetőleg erősen rövidülő képet mutatna. Tehát ahhoz, hogy a betorkolásról egységes képet alkothassunk, nem 50 m-nyire, hanem jóval nagyobb távolságra kellene állnunk és ezért mutatnék rá alábbi megoldásra.

1. ábr. A Központi Városháza új szárnyának javasolt alaprajzi elrendezése.

Ha a Városháza építendő új épületszárnyát a Károly király-út felé díszudvarral képezzük ki és a középső épületrészt az útvonaltól 50 m-rel hátrább helyezzük el, akkor ott 100 m széles (és mintegy 130 m hosszú) teret nyernénk, ami mind a Madách-út betorkolásának, valamint a Városháza építendő szárnyának áttekinthetőségét és kellő távolságból való érvényesülését biztosítaná. Azt hiszem, hogy nem kell külön hangsúlyoznom azt, hogy az ilyen oldalsó tömbökkel szegélyezett, mélységbe is benyúló építmények egészen más, monumentális és plasztikus hatást adnak, mint azok, melyek csak egy homlokzati síkot tárnak elénk. Az épület középrészének hátrább helyezése továbbá már önmagától is módot ad arra, hogy azt az oldalszárnyaknál magasabbra emeljük és így a hátrábbhelyezés kihasználás szempontjából sem hátrányt, hanem előnyt jelent.

Úgy vélem, hogy az ilyen módon 50 m mély és 130 m széles, esetleg árkádos díszudvarral kiképzett Városháza a főváros fórumának méltó középpontja lenne.